

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Literatura Española dos Séculos XVIII e XIX	Código	613G01036	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Filoloxía Española e Latina			
Coordinación	Caparros Esperante, Luis	Correo electrónico	luis.caparros@udc.es	
Profesorado	Caparros Esperante, Luis	Correo electrónico	luis.caparros@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo de autores, obras, períodos e movementos literarios máis significativos ou representativos da literatura española dos séculos XVIII e XIX.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.	A1		
Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.	A2 A15		
Ter capacidade para avaliar criticamente o estilo dun texto e para formular propostas alternativas e correccións.	A5 A10 A11		
Ser capaz de identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.	A11 A14	B5	
Coñecer a crítica textual e a edición de textos.	A16		
Ter un coñecemento avanzado das literaturas en lingua española.	A17		
Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de procura de información.		B1	
Adquirir capacidade de autoformación.		B3	
Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		B6	
Ter capacidade de análise e síntese, de valorar o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.		B5 B6 B7 B10	
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.			C3

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A paisaxe literaria, entre Ilustración e Romanticismo.	1.1. Introducción e conceptos. 1.2. Análises de paisaxes líricas. 1.3. A paisaxe na arte da época.

2. O amor romántico e as lecturas de xénero.	2.1. Olladas femininas, olladas masculinas. 2.2. De Teresa a Julia: as musas líricas. 2.3. O amour fou no drama romántico. 2.4. Representacións do amor e da muller na arte da época.
3. A invención da realidade.	3.1. A teoría da novela en Galdós, Clarín e Pardo Bazán. 3.2. Insolación, de Pardo Bazán, como síntoma. 3.3. A representación gráfica e artística do Realismo.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A17 B1 B3	10	10	20
Obradoiro	A1 A2 A10 A14 A15 A16 B5 B6 B7 B10 C3	10	5	15
Discusión dirixida	A2 A10 A11 B3 B6 B7	17	18	35
Traballos tutelados	A1 A2 A10 A14 A16 B1 B3 B6 B7 C3	0	30	30
Proba obxectiva	A1 A2 A5 A10 A14 A16 A17 B1 B3 B6 B7 C3	1	45	46
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesións de traballo en que o profesor contextualiza e explica as metodoloxías e contidos necesarios para que o alumnado poda desenvolver o seu traballo posterior. A sesión maxistral ten carácter teórico e expositivo.
Obradoiro	Sesións de traballo en que o conxunto do alumnado realiza diferentes actividades, derivadas dos contidos das sesións maxistras, e desenvolve destrezas relacionadas cos obxectivos e contidos da materia: análise de documentos, exposicións, textos comentados, prácticas mediante TIC, probas varias? O obradoiro ten un carácter eminentemente metodolóxico e práctico.
Discusión dirixida	Discusión aberta, activa e participativa dos temas desenvolvidos nas aulas. Enténdese como complementaria da asistencia activa durante o curso. Require lectura previa das obras.
Traballos tutelados	Traballo escrito, avaliable, tutelado polo profesor, que no seu caso poderá ser defendido e comentado na aula.
Proba obxectiva	Proba escrita (exame), realizada á final de curso, nas datas oficiais marcadas, en que se deberá demostrar o dominio dos contidos e destrezas traballados nas sesións maxistras e tamén nos obradoiros e discusións dirixidas. Pode incluír un control das lecturas obrigatorias.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Sesión maxistral Discusión dirixida Traballos tutelados	Para alén da atención individualizada nas sesións presenciais, durante as horas de atendimento do profesorado, o/a estudante recibirá a guía e axuda que precisar.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A1 A2 A5 A10 A14 A16 A17 B1 B3 B6 B7 C3	Proba escrita (exame), realizada á final de curso, nas datas oficiais de xuño e de xullo, en que se deberá demostrar o dominio dos contidos e destrezas traballados nas sesións maxistras e tamén nos obradoiros e discusións dirixidas. Pode incluír un control das lecturas obrigatorias.	50
Sesión maxistral	A17 B1 B3	A asistencia e a participación activa nas sesións maxistras será controlada e avaliada de maneira continuada.	10
Traballos tutelados	A1 A2 A10 A14 A16 B1 B3 B6 B7 C3	Traballo puntuable, escrito, escollido coa tutela do profesor, que no seu caso poderá ser defendido e discutido na aula.	40

Observacións avaliación

Por esixencias do deseño desta aplicación, as anteriores porcentaxes son orientativas. A cualificación final responderá ao seguinte reparto porcentual:

1. O 50% da cualificación final obtense pola proba obxectiva escrita (exame) que cada estudante realizará ao finalizar a materia. En todo caso, para aprobar unha materia deberase obter unha puntuación mínima de 4 sobre 10 nesta proba escrita que, como se ve, en ningún caso suporá o 100% da nota final. (Por exemplo, un 3 no exame non se compensaría cunha suma de 7 por traballos tutelados e por asistencia e participación.) Os exames realizaranse en data, hora e lugar establecidos polos horarios oficiais do centro.
2. O 40% obtense pola realización dun traballo escrito, tutelado polo profesor, que no seu caso sería exposto e debatido nas aulas.
3. O 10% restante corresponde á asistencia, participación e desempeño de cada estudante no decorrer do curso. A tal fin, estableceranse controis periódicos de asistencia. Observarase asemade o aproveitamento e evolución, a dinámica na aula e todo aquilo que implica aprendizaxe colaborativa e traballo en grupo.
4. A cualificación final en cada unha das dúas oportunidades (xuño e xullo) será froito dunha avaliación semellante, mediante un exame e probas obxectivas para as actividades desenvolvidas no curso, xunto ao control de asistencia e de participación.
5. A convocatoria oficial de exame, tanto en xuño como en xullo, significa a necesidade ineludible da súa realización para obter cualificación e, por tanto, no caso de xullo, será independente de calquera exame anterior. No caso dos traballos tutelados, polo contrario, a súa avaliación positiva será gardada para a cualificación da segunda convocatoria, a de xullo. En caso de estar suspensos ou non realizados, deberán ser feitos e entregados antes das probas pertinentes.
6. O alumnado a tempo parcial ou con dispensa académica recoñecida deberá comunicar por escrito ao profesor a súa situación, coa certificación correspondente, en canto comece o curso ou sexa efectiva a matrícula. En cada caso estudarase as actividades que se determinen.
7. As probas escritas e as actividades deben cumprir unhas esixencias mínimas de corrección lingüística (acentuación, ortografía correcta, puntuación, concordancia sintáctica, inexistencia de reiteracións, precisión léxica, ausencia de abreviaturas, rexistro formal). As deficiencias na ortografía e na redacción serán penalizadas na cualificación con medio punto por falta.
8. No caso de estudantes de lingua estranxeira, será indispensable un dominio razoable da lingua española, tanto en expresión oral como escrita, equivalente en todo caso ao nivel B2.
9. O alumnado será avaliado e cualificado sempre que acuda ao exame. Por tanto, recibirán cualificación de Non Presentado (N. P.) aquelas persoas non presentadas a ningunha proba oficial escrita.

Bibliografía básica

Fontes de información 1 Lecturas obrigatorias 1. Textos sobre paisaxe dos séculos XVIII e XIX (pdf en Moodle ou proporcionados na aula). 2. José Zorrilla, Don Juan Tenorio. Ed. Luis Fernández Cifuentes. Madrid: Real Academia Española e Galaxia Gutenberg, 2012. --Edición alternativa: Don Juan Tenorio: drama religioso-fantástico en dos partes, ed. Joaquín Juan Penalva. Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2002: <a href="http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/don-juan-tenorio-drama-religiosofantastico-en-dos-partes--0/html/>">http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor/don-juan-tenorio-drama-religiosofantastico-en-dos-partes--0/html/> 3. Gustavo Adolfo Bécquer, Rimas, ed. dixital de Luís Caparrós Esperante, Alcalá de Henares: Instituto Cervantes (Centro Virtual Cervantes): <a href="http://cvc.cervantes.es/obref/rimas/>">http://cvc.cervantes.es/obref/rimas/> (consultada o 25/06/2015). ??Edición alternativa: Russell P. Sebold, ed. Madrid: Espasa Calpe (Clásicos Castellanos, Nueva Serie, 22), 1991.4. Selección de textos de José de Espronceda a partir das seguintes edicións: --Poesías líricas y fragmentos épicos, 7ª ed., ed. Robert Marrast. Madrid: Castalia, 1993. ??El estudiante de Salamanca. El diablo mundo, 3ª ed., ed. Robert Marrast. Madrid: Castalia, 1978. ??Diferentes obras dixitalizadas en Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes: <a href="http://www.cervantesvirtual.com/FichaAutor.html?Ref=134>">http://www.cervantesvirtual.com/FichaAutor.html?Ref=134> (consultada o 25/06/2015).5. Textos de Carolina Coronado, Gertrudis Gómez de Avellaneda e Rosalía Castro (pdf en Moodle ou distribuídos na aula).6. Emilia Pardo Bazán, Insolación (Historia amorosa), ed. de Ermitas Penas Varela. Madrid: Cátedra, 2001. ??Edición dixital alternativa, en Alicante: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2000. Baseada na 1ª ed. de Barcelona: Sucesores de N. Ramírez y Cía, 1889, e Obras completas. Tomo II: novelas, Madrid, Fundación José Antonio de Castro, 1999, pp. 615-764: <a href="http://www.cervantesvirtual.com/obra/insolacion-historia-amorosa--0/>">http://www.cervantesvirtual.com/obra/insolacion-historia-amorosa--0/> (consultada o 25/06/2015).

Bibliografía complementaria	<p>Fontes de información 2 Bibliografía complementaria Aguilar Piñal, Francisco, dir., Historia literaria de España en el siglo XVIII, Madrid: Trotta CSIC, 1996. Albiac Blanco, María-Dolores, Razón y sentimiento 1692-1800. Historia y Crítica de la Literatura Española, VI, dir. José Carlos Mainer, Barcelona: Crítica, 2011. Alonso, Cecilio, Hacia una literatura nacional 1800-1900. Historia y Crítica de la Literatura Española, VI, dir. José Carlos Mainer, Barcelona: Crítica, 2010. Argullol, Rafael, La atracción del abismo. Un itinerario por el paisaje romántico, Barcelona: Destino, 1983. Auerbach, Eric, Mimesis: la representación de la realidad en la literatura occidental (1946), México: Fondo de Cultura Económica, 1993. Burke, Edmund, Indagación Filosófica sobre el origen de nuestras ideas acerca de lo sublime y de lo bello (1757), estudio preliminar y trad. de Menene Gras Balaguer, Madrid: Tecnos (Colección Metrópolis), 1987. Caldera, Ermanno, El teatro español en la época romántica, Madrid: Castalia, 2001. Capel, María Rosa, coord., Mujer y sociedad en España, 1700-1975, Madrid: Ministerio de Cultura, 1982. Carnero, Guillermo, coord., Historia de la literatura española. 6. El siglo XVIII (I), V, dir. V. García de la Concha, Madrid: Espasa Calpe, 1995. Carnero, Guillermo, coord., Historia de la literatura española. 8. Siglo XIX (II), V, dir. V. García de la Concha, Madrid: Espasa Calpe, 1997. Clark, Kenneth, La rebelión romántica. El arte romántico frente al clasico, Madrid: Alianza, 1990. Curtius, Ernst Robert, Literatura europea y Edad Media latina, México y Madrid: Fondo de Cultura Económica, 1984. Díaz-Diocaretz, Myriam, e Iris M. Zavala, coords., Breve historia feminista de la literatura española (en lengua castellana), Barcelona: Anthropos, 1993-1998. Gies, David, ed., El romanticismo, Madrid: Taurus, 1989. Gilbert, Sandra M., y Susan Gubar, La loca del desván: la escritora y la imaginación literaria del siglo XIX, Madrid: Cátedra, Instituto de la Mujer y Universidad de Valencia, 2000. Glendinning, Nigel, El siglo XVIII, vol. 4 de Historia de la literatura española, R. O. Jones, coord., Barcelona: Ariel, 1973. Guillén, Claudio, ¿Paisaje y literatura o los fantasmas de la otredad?, en A. Vilanova, ed., Actas del X Congreso de la Asociación Internacional de Hispanistas, I, Barcelona: PPU, 1992, pp. 77-98. Gullón, Germán, El jardín interior de la burguesía: la novela moderna en España (1885-1902), Madrid: Biblioteca Nueva, 2003, Mayoral, Marina, ed., Escritoras románticas españolas, Madrid: Fundación Banco Exterior, 1990. Navas Ruiz, Ricardo, El romanticismo español, Madrid: Cátedra, 1990. Oleza, Joan, La novela del XIX : del parto a la crisis de una ideología, Valencia: Bello, 1976. En liña o capítulo ¿Realismo y naturalismo en la novela española? (pp. 19-37):</p> <p>&lt;http://www.cervantesvirtual.com/obra/realismo-y-naturalismo-en-la-novela-espaola-0/&gt;Polt, John H. R., ed., Poesía del siglo XVIII, Madrid: Castalia, 1982. Romero Tobar, Leonardo, Panorama del romanticismo español, Madrid: Castalia, 1994. Rubio Cremades, Enrique, Panorama crítico de la novela realista-naturalista española, Madrid: Castalia, 2001. Sebold, Russell P., El rapto de la mente. Poética y poesía dieciochesca, Barcelona: Anthropos, 1989. Silver, Philippe, Ruina y restitución: reinterpretación del romanticismo en España, Madrid: Cátedra, 1995. Villanueva, Darío, Teoría de la novela en Galdós: &lt;http://mdc.ulpgc.es/cdm/ref/collection/galdosianos/id/1165&gt; Villanueva, Darío, y Fernando Cabo Aseguinolaza, eds., Paisaje, juego y multilingüismo: Actas del X Simposio de la Sociedad Española de Literatura General y Comparada (Santiago de Compostela, 18-21 de octubre de 1994), I, Santiago de Compostela: Universidade, 1996. Villanueva, Darío, Teorías del realismo literario, Madrid: Instituto de España y Espasa-Calpe, 1992. _____ Durante o curso iranse engadindo referencias secundarias, como parte do propio proceso de aprendizaxe.</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías

